

BUITEN

8^B JAARGANG N^O. 11.

ZATERDAG 14 MAART 1914.

Compagnia Fotografica.

EEN STRAAT TE SIENA MET DEN TOREN DEL MANGIA OP DEN ACHTERGROND.

BUITEN

Geïllustreerd Weekblad
aan het Buitenleven gewijd

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST, DOOR WILLIAM LE QUEUX (II) BLZ. 122	SIENA, DE DROOMSTAD, DOOR MAURITS WAGENVOORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 121, 124—128
EEN VROOLIJK-DROEVIGE GESCHIEDENIS UIT MONTE-CARLO, DOOR ADOLPHE ENGERS	BLZ. 128	
'N STADSVOGEL, DOOR A. B. WIGMAN, GEÏLLUSTREERD „	129	
HET HUIS DEN BRAMEL, (SLOT) DOOR H. J. KREBBERS, GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 130—131	
FRUITTEELT, (SLOT), DOOR C. SPAAN	BLZ. 130	
DE KATTENTONSTELLING IN DE RESIDENTIE, GEÏLL. „	132	
DE RENNEN VOOR RASHONDEN OP HET VliegTERREIN MOEKAN BIJ LEIPZIG, OP 1 MAART L.L. ILLUSTRATIE „	132	
KOELE PLEKJES, DOOR G.	132	
WINTERAVOND, (GEDICHT), DOOR JAN J. ZELDENTHUIS. „	132	

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers **Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten.”** Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's. Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen.

Uitgave van SCHELTEMA & HOLKEMA'S, BOEKHANDEL
K. Groesbeek & Paul Nijhoff - AMSTERDAM -

DE GEHEIMZINNIGE VIOLIST

door WILLIAM LE QUEUX.

(II) *(Geautoriseerde vertaling.)*

HOOFDSTUK VII.

DIJ laatste gaf me een geheel nieuwen kijk op de theorie die ik me gevormd had betreffende het in dienst hebben van die bedienden. De verklaring die ik er voor gevonden had, ik moet bekennen, dat ze vrij onwaarschijnlijk klonk, was, dat het urenlang viool-studeeren van Gasperini gewone bedienden zoo de keel ging uithangen, dat zij niet langer bij hem in dienst wilden zijn. Want zooveel weet ik wel van beroeps-violisten, dat ze dagelijks urenlang moeten studeeren om hun vingers lenig te houden. Drew had me dit nu verteld dien avond dat we samen soupeerden in het Carlton restaurant, en had er bijgevoegd, dat de eenige uitzondering Sarasate was geweest, daar diens vingers, zooals hij zei, om de een of andere onverklaarbare reden altijd lenig waren gebleven, en aldus alle ernstige oefening overbodig hadden gemaakt. Ook had ik nog een tweede theorie omtrent de aanwezigheid van de doofstommen gevormd, namelijk, dat Gasperini wellicht wel eens dames te gast had, en dit feit liever niet aan de groote klank hing. Alles in aanmerking genomen wat de oom van mijn meisje mij zoo juist verteld had, moest ik toegeven, dat zijn theorie veel waarschijnlijker klonk.

„Ik moet je eens een ernstige vraag doen, Cyril”, zeide hij, na eenige oogenblikken gezwegen te hebben, „en ik zou graag zien, dat je me volkomen openhartig antwoordde. Het is een kwestie die me zeer na aan het hart ligt, want zooals je weet, beschouw ik Rosemary zoo goed als mijn dochter, een dochter die me zeer lief is. Vertel me nu eens, heb je haar ooit meer zoo gezien als ze vanavond was, toen ik over Gasperini sprak?”

„Jawel”, zei ik kortaf.

„Waarachtig? Goeie hemel! Je wilt toch niet zeggen dat ze verliefd is op dien vreemden snoeshaan? Wanneer was dat?”

„Nu, ik zou niet durven beweren dat ik geloof dat ze verliefd op hem is”, antwoordde ik, zoo kalm als ik kon. „Ik geloof, dat ze mij oprecht liefheeft, en dat het niet wel mogelijk is dat een vrouw op twee mannen tegelijk echt verliefd is. Maar dit weet ik wel, dat ze zeldzaam verblind is, waar het hem, of liever gezegd, zijn genie betreft. Dat weet ik, omdat zij het mij openhartig bekend heeft”.

„Wanneer heeft ze je dat verteld?”

„Zoo wat een veertien dagen geleden. Ik herinner me nog precies de woorden die ze gebruikte. Ik had haar gedeeltelijk verteld wat ik u zooveel verteld heb van mijn bezoeken aan het huis. Zij scheen er bijzonder veel belang in te stellen. En toen kwam het gesprek op zijn spel”.

„En wat zei ze?”

„Ze zei: „Op zulke oogenblikken” — ze bedoelde als ze naar

zijn spel luisterde — „heb ik steeds gevoeld, dat hij me aantrok, en me tegelijkertijd afkeer inboezemde.” En ook zei ze nog: „Telkens als ik een concert bijwoonde waarop hij speelde, begonnen zijn oogen, bijna zoodra hij de eerste maten speelde, mij te zoeken, en telkens vond hij mij ten slotte, ook zelfs als ik heelemaal achter in de zaal zat. En van dat oogenblik tot dat hij met spelen ophield, was het alsof hij naar mij toe speelde, en alsof hij niemand anders in de zaal zag”. Ook zei ze, dat de buitengewone intensiteit van zijn blik haar een paar maal ontzettende vrees had aangejaagd”.

„Maar, Cyril, dit is vreeselijk, vreeselijk! We moeten, 't koste wat 't wil, een eind zien te maken aan deze noodlottige bekoring, die de man blijkbaar op haar schijnt uit te oefenen. Zij moet hem nooit weer zien. Ik zal met haar op reis gaan — naar 't buitenland — of iets doen om het te beletten!”

„Ik heb al geprobeerd haar te laten beloven dat zij nooit weer naar hem zou gaan luisteren, maar de gedachte alleen al scheen haar half waanzinnig te maken. Ze wilde het wel beloven, dat zag ik wel, maar zij zeide ten slotte, dat het nutteloos zou zijn het te beloven, omdat ze wel wist dat zij haar belofte toch niet zou kunnen houden”.

„En toch heeft ze mij daar nooit een woord van verteld”, zeide Calvert ontroerd, „en zonder het zelf te weten ben ik zoo dwaas geweest haar aan te moedigen om naar zijn spelen te gaan luisteren zoo dikwijls zij maar kon. Wat zit er toch in die vrouw, dat zulk een duivelsche bekoring uitoefent op de menschen, vooral op vrouwen?”

„Worden er dan nog andere vrouwen op dezelfde manier door aangedaan?”

„Ja, 't schijnt, dat 't met meerdere 't geval is. Ik hoor het van alle kanten, want ik ga meer met muziek-minnaars en artiesten om dan jij, en ik hoor voortdurend praten over de dwaze manier waarop vrouwen, en sommige mannen ook zelfs, onder den invloed komen van het spel van Gasperini”.

„Dan moet het 's mans persoonlijkheid zijn die hen aantrekt”, zeide ik. „Zijn muziek kan het niet zijn, en toch. . . .”

Ik zweeg, want ik dacht plotseling weder aan de wonderbare sensatie, die ik dienzelfden avond nog gevoeld had, toen Rosemary het Concert van Mendelssohn voor mij speelde; een sensatie, die ik nooit te voren had waargenomen; een sensatie, die ik niet kon verklaren en zooals ik zeer goed voelde, die ik ook niet had kunnen onderdrukken, al had ik het beproefd. Een sensatie, die kalmeerde, zeer aangenaam was, en die mij ten laatste als het ware dronken had gemaakt.

Eerst na middernacht namen wij afscheid van elkaar. Hoewel ik beproefd had George Calvert gerust te stellen, voelde ik dat ik hierin niet geslaagd was.

De ontdekking van de vreemde bekoring, die Gasperini voor Rosemary had, was tot hem gekomen als een openbaring, en had diepen indruk op hem gemaakt.

In den loop van ons gesprek had hij mij veel verteld omtrent Rosemary's moeder wat ik nooit geweten had.

Buitengewoon zenuwachtig van aard, had zij een neiging gehad om een hartstochtelijke genegenheid op te vatten voor zeer ongewenschte personen, en hadden haar verwanten soms de grootste moeite gehad om haar van hen verwijderd te houden. Voor haar echtgenoot, die zielsveel van haar hield, was dit een bron van verdriet geweest. De eerste maal na haar trouwen, dat zich zoo iets had voorgedaan, was haar man zóó woedend geworden, dat hij bedreigd had, haar te verlaten. Toen hij echter de ware oorzaak van deze onnatuurlijke verblindende ontdekking, had er een reactie bij hem plaats gehad, en ging hij gebukt onder zijn smart. Daarna had hij nooit weder bedreigd haar te zullen verlaten, en telkens als zij weer bezocht werd op deze wijze, had hij zijn smart in stilte gedragen tot haar aanval voorbij was.

Onder deze omstandigheden was Rosemary's neiging voor Gasperini zonder twijfel de wijten aan heriditeit, zooals Calvert mij aantoonde. De gedachte, dat het derhalve misschien na eenigen tijd weder zou verdwijnen, en ook de overweging, dat het misschien enkel voor het geniale in den man en niet voor hem-zelfen was, stelde mij eenigermate gerust. Ja, als ik terugdacht aan het effect dat haar eigen muziek op mij gehad had, was het zeer wel mogelijk, dat de bezorgdheid, die haar oom en ik voor haar voelden, geheel misplaatst was.

Eerst toen ik mij kort na éenen dien nacht aan het ontkleeden was, viel het mij in, dat ik Calvert niet gevraagd had, of Rosemary van plan was Gasperini's concert in Queen's Hall dien middag bij te wonen, en zoo ja, of hij van plan was, haar te vergezellen. Ik besloot Calvert direct na het ontbijt op te bellen en het hem te vragen, en hem terzelfdertijd te vertellen, dat ik ook van plan was erheen te gaan.

Maar zooals zoo dikwijls gebeurt als men dringender nog dan anders verlangt angesloten te worden, de lijn was keer op keer bezet, tenminste dit zeide de telefoon-juffrouw. En toen ik eindelijk tegen elf uur in slaagde aansluiting te krijgen, werd mij enkel door de meid gezegd, dat meneer Calvert en juffrouw Rosemary uitgegaan waren en niet kwamen koffiedrinken. Neen, de meid Rosemary was heel wel. Kon ze ook een boodschap overbrengen?”

Ik zei, dat als meneer Calvert of juffrouw Rosemary mochten komen, de meid hun moest vragen, mij onmiddellijk op te bellen op mijn kantoor. Zij gaf mij de verzekering dat zij het zou doen.

Ik werd echter niet opgebeld, en daarom begaf ik mij na de lunch naar Queen's Hall. De menigte voor het gebouw was zoo groot, dat het geheel nutteloos zou zijn geweest, iemand te zoeken. De eenige plaats die ik aan het bureau nog had kunnen bemachtigen, hoewel het zich aan het rechter uiteinde van het balkon. Hoewel het op de voorste rij was, was het heelemaal geen goede plaats, maar de eenige, die ik een week voor de uitvoering had kunnen krijgen.

Terwijl ik van boven zat neer te kijken op de menschen, die naar binnen begonnen te stroomden — want hoewel ik het podium niet erg best kon zien, had ik een uitnemend gezicht op het publiek — kreeg ik plotseling Maynard Drew in het gezicht, die zich een weg baande naar zijn zitplaats. Ik wuifde tegen hem met mijn programma. Hij merkte mij op, en seinde lachend met zijn hand het woord „gelukgewenscht”. Hij wenschte mij er mede geluk, dat ik zijn raad had opgevolgd, en de uitvoering was komen bijwonen.

Ik zag nog andere kennissen onder het publiek, toen plotseling mijn blik viel op een ongemeen goed-gekleede vrouw, die voor in de stalleten zat. Ik herkende haar onmiddellijk. Het was de vrouw in het zwart, die ik gezien had in het Café Royal — de gezellin van den ouden man met het sneeuw witte haar en de verminkte hand — Mario Bondi, zooals hij heette, naar ik meende. Hoewel de meeste rijen vooraan reeds geheel bezet waren, was er nog een vrije plaats naast haar. Ik keek overal uit naar Rosemary of haar oom, doch kon ze nergens vinden.

Langzamerhand kwamen de leden van het orkest binnen, namen hun plaats in en begonnen hun instrumenten te stemmen, en langzamerhand onstond er stilte in het nu tot aan den nok volgepakte gebouw. Toen werd er een deur naast het podium geopend.

Een oogenblik van ademlooze verwachting, en de groote kunstenaar kwam er uit met den strijkstok in de hand en zijn viool onder den arm.

Met een volmaakt kalmen blik — ik vond hem bijna minachtend — ging hij kalm naar het midden van het podium. Een volle minuut lang stond hij daar al maar te buigen en te danken voor het stormachtig applaus dat zijn optreden vergezelde. Eindelijk ontstond er stilte, een stilte die nu zoo intens was, dat, indien ik mijn oogen gesloten had, ik nauwelijks zou hebben kunnen gelooven dat de zaal niet verlaten was.

Het eerste nummer op het programma was, zooals ik zag, een concert van een componist wiens naam ik nooit tevoren gehoord had. De menschen die voor mij zaten, noemden het een modern werk van een jong componist. Ik luisterde er naar en voelde me teleurgesteld. Ik kon er geen touw aan vast knopen. Het leek mij een mengelmoes van vreemde klanken — een waterval van onsamenvangende tonen, een impressionistische ratjetoe van zonderlinge klanken, die me niet bevielen. Het werd echter gewaardeerd door een critisch publiek, want toen het geëindigd was, barstte het weder in zulk een aanhoudend applaus los, dat de violist niet minder dan zes maal ten tooneele moest verschijnen. De compositie die daarna gespeeld werd, sprak veel meer tot mij. De viool werd enkel begeleid door strijk-instrumenten, en de muziek was rustig en statig. Onder den naam van den componist, die een onbekende voor mij was, stond 1690—1742. Ik merkte op, dat Gasperini zijn blik nu mijn kant uit richtte. Voor zoover ik zien kon, keek hij mij recht aan. En toch was het alsof hij mij niet zag. Misschien speelde mijn opgewonden verbeelding mij per slot van rekening wel parten. Met een gevoel van innig genoegen, dat grensde aan opwinding, wachtte ik zijn derde optreden, zijn uitvoering van het Concert van Mendelssohn.

Zou ik er van genieten, zooals ik gedaan had toen Rosemary het voor mij gespeeld had? Méér nog misschien? Zou het mijn ziel roeren, en weder dat wondere gevoel van verrukking, die zonderlinge sensatie van verwachting doen geboren worden, die mij zoo had opgewonden, en toch tegelijkertijd zoo rustig gestem had? En zou dat gevoel nu nog veel heviger zijn?

Weder ging de deur open, en weder verscheen de groote kunstenaar. Ik kon het kloppen van mijn eigen hart hooren. Er volgde een korte stilte, en toen hief de dirigent langzaam zijn stokje op.

Gasperini haalde zijn strijkstok over zijn viool en ik zag hem zich zonder aarzelen omwenden en in mijn richting kijken. Neen, ditmaal vergiste ik mij niet. Ik kon me niet vergissen, want zelfs op dien afstand zag ik de felle, op één punt starende, intense uitdrukking van zijn wondere oogen. Ik hield den adem in. Ja, diezelfde geheimzinnige sensatie van gemagnetiseerd te worden bekreep mij langzaam weder.

Hij was nu aan het tweede gedeelte, het Andante, en nog steeds scheen hij naar mij te staren. Enkelen in de stalleten beneden, die nieuwsgierig waren wat zoo zijn aandacht trok, keken ook naar boven. Wederom steeg de muziek mij naar het hoofd. Ik werd hoe langer hoe opgewondener.

Toevallig mijn hoofd omwendend, ontstelde ik hevig, want een paar voet van mij af zat... Rosemary. Zij zat tusschen twee andere menschen ingedrongen, maar Calvert was niet bij haar. Haar lippen waren lichtelijk geopend, en zij zag doodsblijk. Haar erjd-reeds gesperde oogen hadden dien starenden blik, dien ik er wijl twee maal tevoren in had waargenomen. Haar oogen waren, zonder zich ook maar een oogenblik af te wenden, op Gasperini's gelaat gevestigd, en zich ver voorover-

buigend, scheen zij geheel gehypnotiseerd. Onmiddellijk besefte ik mijn vergissing. Gasperini keek heelemaal niet naar mij. Hij had enkel Rosemary gadegeslagen, en had enkel voor Rosemary gespeeld, en haar onder zijn betoovering gebracht.

Onmiddellijk stortte zich een golf van woede over mij uit, en verdrong alle andere gedachten behalve deede eene, dat ik nu voor goed deze vreeselijke macht, die Gasperini over mijn meisje scheen uit te oefenen, moest breken. Ik was op het punt om op te staan, mij niet bekommerend over de ergernis en opschudding, die mijn optreden zou verwekken, toen er plotseling iets gebeurde.

Gasperini's muziek was niet langer goddelijk. Zij klonk onaangenaam, ruw en onwelluidend. En toen werd de lucht opeens vervuld met wanklanken. Onwillekeurig gaf het publiek uiting aan iets dat op een snik geleek, die hoorbaar was door de muziek van de viool, en het orkest. En toen verstomde de viool plotseling.

Misschien nog wel twee minuten lang ging het orkest door met spelen. De eerste viool speelde eenige maten van de solo-partij. Doch Gasperini's viool bleef zwijgen. De dirigent gaf hem eindelijk een teeken. In de zaal hoorde men geen ander geluid dan het verwarde gezoem van het teleurgestelde en verbaasde publiek.

Die plotselinge reactie was verschrikkelijk. Zelfs ik, die geen musicus ben, werd er door aangedaan.

Op het podium zag ik Gasperini als in een droom staan, met zijn viool nog in positie, doch zijn rechterhand, die den strijkstok vasthield, hing slap naast hem. Op zijn gelaat was weder die ontane blik van algeheele geestelijke instorting dien ik er veertien dagen tevoren ook op gezien had, toen de oude man met de verminkte hand zoo plotseling voor hem stond. En evenals bij die gelegenheid, kon ik ook nu weer moeilijk gelooven, dat de man daar voor mij werkelijk de groote Gasperini was, zoo volkomen waren zijn uitdrukking en zelfs zijn trekken in die weinige oogenblikken veranderd.

Instinctmatig wendde ik mij naar het publiek. Op de voorste rij der stalleten, waar ik reeds de vrouw had opgemerkt, die ik in het Café Royal had gezien, zag ik nu naast haar zitten, geheel ineengevallen, doch naar Gasperini opkijkend, een misvormd, zonderling klein wezen — de gestalte van een buitengewoon oud man met lang, sneeuw wit haar....

HOOFDSTUK VIII.

IK BEZOEK MADAME.

Den volgenden morgen verscheen er behalve nog de critiek over de uitvoering, een relaas, in vette letters gedrukt, van de instorting van den grooten violist.

„Gasperini — de groote Gasperini was blijven steken!”

Alle bladen zonder uitzondering sympathiseerden met hem. De Times wijdde een artikel aan herseninspanning, en verbaasde zich over het verwonderlijke geheugen van velen onzer moderne instrumentisten en bracht het feit in herinnering, dat Kreisler op zekeren keer op een concert niet minder dan drie concerten, die elk circa een half uur duurden, uit het hoofd had gespeeld. Daarna herinnerde de schrijver aan historische voorbeelden van dergelijke geheugenstoornissen. Napoleon Bonaparte, Wellington, Lord Disraeli en Sir Robert Peel waren slechts enkele van hen, die opgesomd werden, en die te een of anderer tijd geleden hadden aan dergelijke onverklaarbare stoornissen. En onder de meer hedendaagsche mannen van naam, zoo zeide hij, hadden Bradlaugh en Gladstone, en nog verscheidene hunner tijdgenooten aan dezelfde stoornis geleden.

Andere bladen gaven theorieën ten beste om te verklaren wat er gebeurd was. De „Daily Gazette” was van meening, dat geestelijke telepathie er grootendeels aan debet was; dat de emotie, gewekt in het gecombineerde brein van zulk een groote schaar toehoorders, een buitengewone gedachtengolf had teweeggebracht, die, hoe, was nog niet opgehelderd, het denkvermogen van den violist had belemmerd. Ten bewijze van de juistheid van deze redeneering, gaf het blad zijnen lezers voorbeelden van beroemde publieke sprekers, die den draad van hun redeneering waren kwijt geraakt, terwijl ze een groote menigte toespraken, en die als hunne meening hadden te kennen gegeven, dat het zich concentreeren van de gedachten van al deze menschen hun denkvermogen belemmerd had. Zelfs het geval van Dorand werd niet vergeten, en zijn uitleg, dat wat hem had doen instorten bij zijn binnenkomen van het Stadium in de Witte Stad, na zijn wonderbaarlijken ren om den Marathon-beker zoo goed als volbracht te hebben, het plotselinge gebrul uit duizenden kelen dat hem bij zijn binnenrennen had begroet, was geweest.

(Wordt vervolgd).

VERBETERINGEN.

In „de Sterrenhemel in Maart”, opgenomen in ons vorige nummer, zijn eenige hinderlijke drukfouten blijven staan.

In de eerste kolom, regel 15 van boven, leze men in plaats van Waterman: *Wagenman*.

In de eerste kolom, regel 20 van beneden, leze men in plaats van maanige: *maanvrije*.

In de tweede kolom, regel 4 van boven, leze men in plaats van Saturuus: *Saturnus*.

In de tweede kolom, regel 7 van beneden, leze men in plaats van 2 minuten: 3 minuten.

Compagnia Fotografica.

GEZICHT OP SIENA.

SIENA, DE DROOMSTAD.

WIE begin Juli of midden Augustus toeft in Siena, de bekoorlijkste onder de kleine steden van Italië, zal oogenblikken kennen, dat hij de middeleeuwen voor zich herleeft waant. Niet één Italiaansche stad of zij bezit tenminste één plein van bijzondere schoonheid. Zoo heeft dan Siena haar *Campo*: halfronde van ongelijken bodem, welke in het midden zijner langzijde zich verlaagt. Het is als een schelp bestraat, en omgeven door gothieke paleizen, deels smakeloos gemoderniseerd, maar bezit aan zijn rechte lijn het machtige *Palazzo del Governo*, dat, kleiner dan het *Palazzo vecchio* te Florence, met dit wedijvert in adel van gothiek. Waarom te kiezen tusschen het „Heerscherspaleis” van de machtiger Florentijnsche republiek der middeleeuwen en dit van haar mededingster: de republiek van Siena? Het is dwaasheid; toch vraagt men zich af, telkens, welke van de twee het indrukwekkendste is? En dit van Siena bewonderende, durft men het, uit eerbied voor het „Oude Paleis” te Florence, niet de kroon schenken. Niettemin vindt men het haast nog schooner.

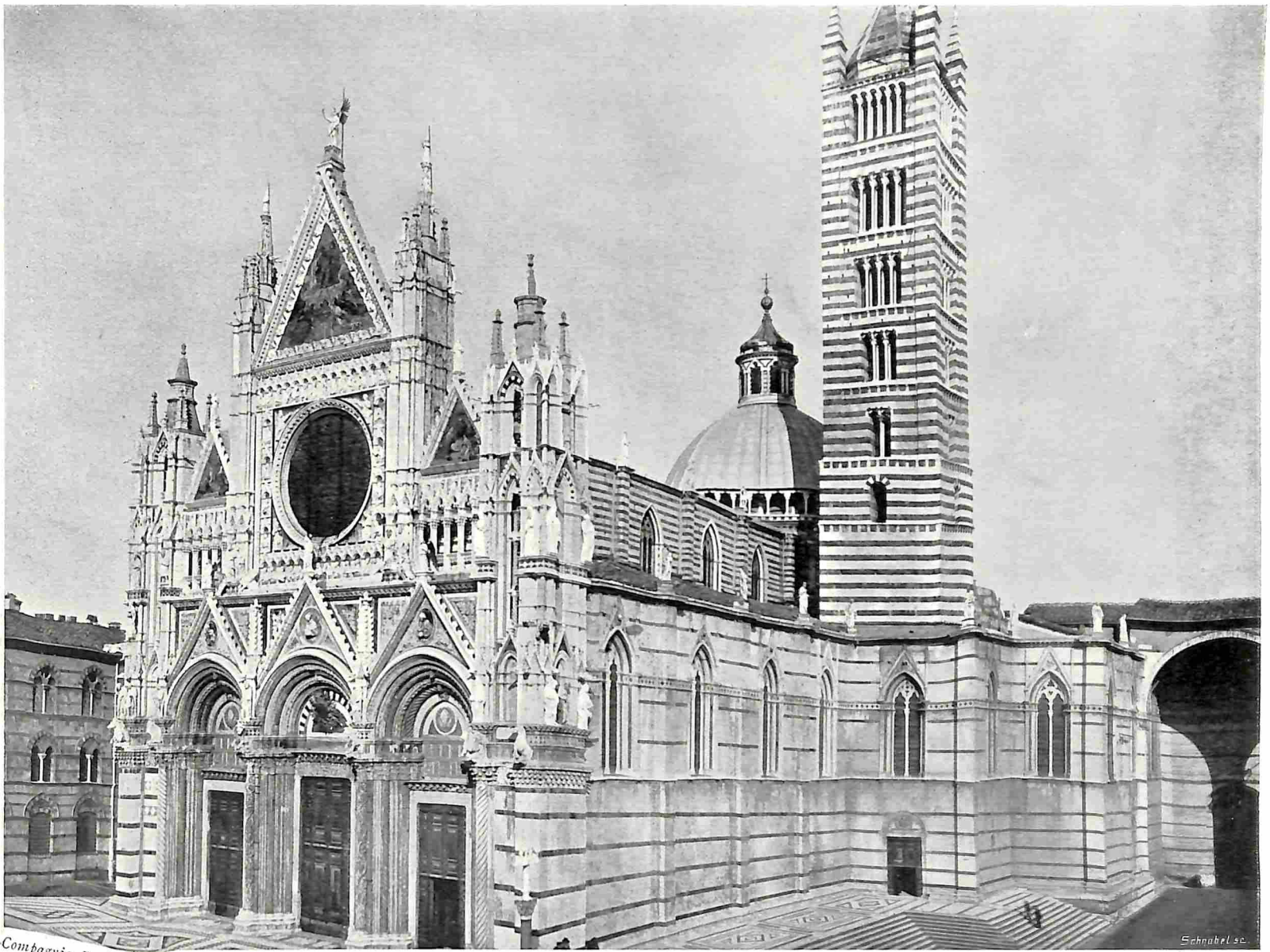
Op te klimmen naar de transen van zijn toren *del Mangia*, en de stad te zien in haar heuveland van ongekende bevalligheid, met de blauwe Apennijnen ver weg, geeft een verrassing van middeleeuwsch stadsleven, welke de schilderijen der primitieven beter doet begrijpen. Evenals met de kip en het ei, vraagt men zich af of de stad uit de kerk, of de kerk uit de stad ontstaan is? Zie den zwart-en-wit-gestreepte Dom, zie de Sint-Domenicuskerk, streng als haar orde zelf in den eenvoud van haar rooden baksteen, edel van vorm toch, aan haar voorplein, dat zich scherp aflijnt aan een vruchtbaar dal, zie haar Sint-Franciscus-basiliek, en merk dan op, hoe de nauwe straten der stad met hare gothieke paleizen en huizen zich ronden om, zich haast opdringen tegen het heiligdom, als 't ware om er de warmte, de bescherming van te genieten. Men denkt aan een hen met hare kiekens. Er is iets roerends in dezen stedenbouw om de kerk heen: hij doet den vromen geest der middeleeuwen verstaan.

Maar op het *Campo* afgedaald, waar het oog zich verheft naar de halfronde der gekanteelde paleizen, is het een genot, neder te zitten aan de *fonte gaia* — „het blijde water” — dat, van verre naar de stad gebracht, de bevolking sinds eeuwen drinkt en murmelend verkwikt. Zelfs in het aan fonteynen zoo rijke Rome is er geen bevalliger waterwerk dan deze langwerpige-vierkante kom

met het gespeel harer goudvisschen, omgeven door marmeren beeldhouwwerken naar een der vroegste meesters der Renaissance, Jacopo della Quercia. Droomerig zacht spuwen fantastische dieren hunne stralen uit, en neerzittende op de banken van het „Blijde Water”, waaraan tegen den avondstond vrouwen en kinderen den dagelijkschen voorraad in koperen kannen komen vernieuwen, het oog gericht op de statige verheffing van het *Palazzo del Governo* met zijn toren van bevallige majesteit en, aan diens voet, de open marmeren kapel, herinnering aan de groote Pest van 1348, doet het lispelende fluisterende en suizelende water u verhalen van trotsche ridders en hardnekkige edelvrouwen, in strijd met zelfbewuste burgers om de heerschappij dezer als een kroon op de vruchtbare heuvelen gebouwde stad.

Te dwalen in de bochtige ^{*}straatspleten, dalende en opgaande, langs de heerlijke paleizen van een gothiek, welke de mystiek harer noordelijke afkomst heeft verblijd en verpuurd door latijnsche klaarheid, en iets te weten van het verleden van Siena, is zich telkens af te vragen of — stil!! — daar nog niet stemmen fluisteren van een heengegane menschheid, welke nog naleeft in het gemoed der bewoners?

Hoe dwingt het verleden der Italiaansche steden ons, Noordelijken, steeds tot liefdevolle eerbiediging van het genie der bevolking van het Apennijnsche Schiereiland! Het is geen miskenning onzer verleden en tegenwoordige beteekenis, indien ik zeg, dat bijv. wij, Nederlanders, daartegenover boersch lijken, en toch, welk een plaats heeft ons volk bekleed in de Beschaving der wereld, welk een plaats bekleedt het nog! Tegenover het verleden van een stad als Siena, een provinciestad nu, zooals Zwolle of Leeuwarden, staan noordelijke steden als kleine burgers, trotsch op hun welvaart tegenover een vervallen koningsgeslacht. De Senesche Dom is een heerlijkheid, ofschoon slechts een veelvoudige verkleining van wat de Stads-Republiek hem wilde zich-zelf. Gebouwd van zwart en wit marmer, is hij van binnen indrukwekkend, en door den rijkdom van zijn invallend kleurenlicht blijmoedig tevens. De munsters in Italië worden slechts geëvenaard door die in Spanje, maar geen heiligdom ter wereld heeft een prachtiger vloer. In kunstig inlegwerk van driekleurig marmer ziet men daarin, door symbolieke voorstellingen omwonden, meer

Compagnia Fotografica.

Schnabel sc.

DE KATHEDRAAL TE SIENA.

dan levensgrootte afbeeldingen uit de Bijbelsche geschiedenis, en dit met een fijnheid en zekerheid van teekening, dat deze mozaïeken van welhaast vijf eeuwen her doen denken aan de beste Bijbelsche platen van Gustave Doré. En zijn „Bibliotheek” dan! In fresco's van Pinturicchio, waaraan de jonge Rafael heeft medegewerkt, wordt aan hare hooge wanden het leven voorgesteld van dien nog éer fortuinlijken dan grooten Senees: Aeneas Sylvius Piccolomini, die als Paus Pius II aan zijn geboortestad zoovele herinneringen van waarde schonk. Deze wandschilderingen lijken in haar onverwelkbare frischheid alsof zij nog vochtig zijn van Pinturicchio's penseel. Voor eeuwig zijn zij een vreugde der oogen, wijl *a thing of beauty*.

Piccolomini's nepoten, behalve dat hij zelf voor hen een der prachtigste paleizen bouwde der stad, hebben nauwelijks een straat in Siena ongemerkt gelaten van het wapenteeken hunner familie, de halve manen, doelende op den strijd door Pius II aangeboden tegen de Mohammedaansche „ongeloovigen”, een nieuwen kruistocht door zijn plotseligen dood geëindigd, voor hij aanvaard was. Aeneas Sylvius Piccolomini, de latere Pius II, en Sint Bernardinus, zijn ietwat oudere tijdgenoot van de familie der Albizzeschi, hebben op de helft der huizen van Siena hun teeken achtergelaten: deze dat der Christenheid, het I. H. S. in een lichtende zon, kenmerk zijner kloosterorde, gene het wapenschild met de Halve Maan der Turken, van zijn geslacht, dat reeds vóór hem een der oudste was der stad.

Deze twee lichten der Kerk gaan echter op in dat zachter, bekoorlijker licht van de verversdochter Catharina Benincasa, die als de Heilige Catharina van Siena voor haar stad, haar land, het Pausdom van zoo groote betekenis is geweest, en in de nagedachtenis niet der vróme menschen alleen voortleeft als een der liefste heiligen, wijl zoozeer menscheijk, der Kerk. Van het huis harer ouders zijn eenige kapellen gemaakt vol wijding, door herinneringen aan haar leven en de heilige extase voor het lijden van haren „Bruigom”, den Heere Jezus-Christus. In een schilderachtige volksbuurt gelegen, aan een zijde aan een steil afdalende straat, onderscheidt het huis van Catharina Benincasa zich uiterlijk weinig van de andere, zeer oude volkswoningen, aan wier deur, op zonnige dagen, de huismoeders haar werk zitten te doen, terwijl zij het oog houden op haar spelend kroost. Voor dit volkje is Sinte Catharina niet waarlijk dood. Zij is in de waardeering der buurt een dochter des volks gebleven, wijl zij in haar leven met volle ziele-overgaaf deelnam aan het leven van haar Gemeenebest.

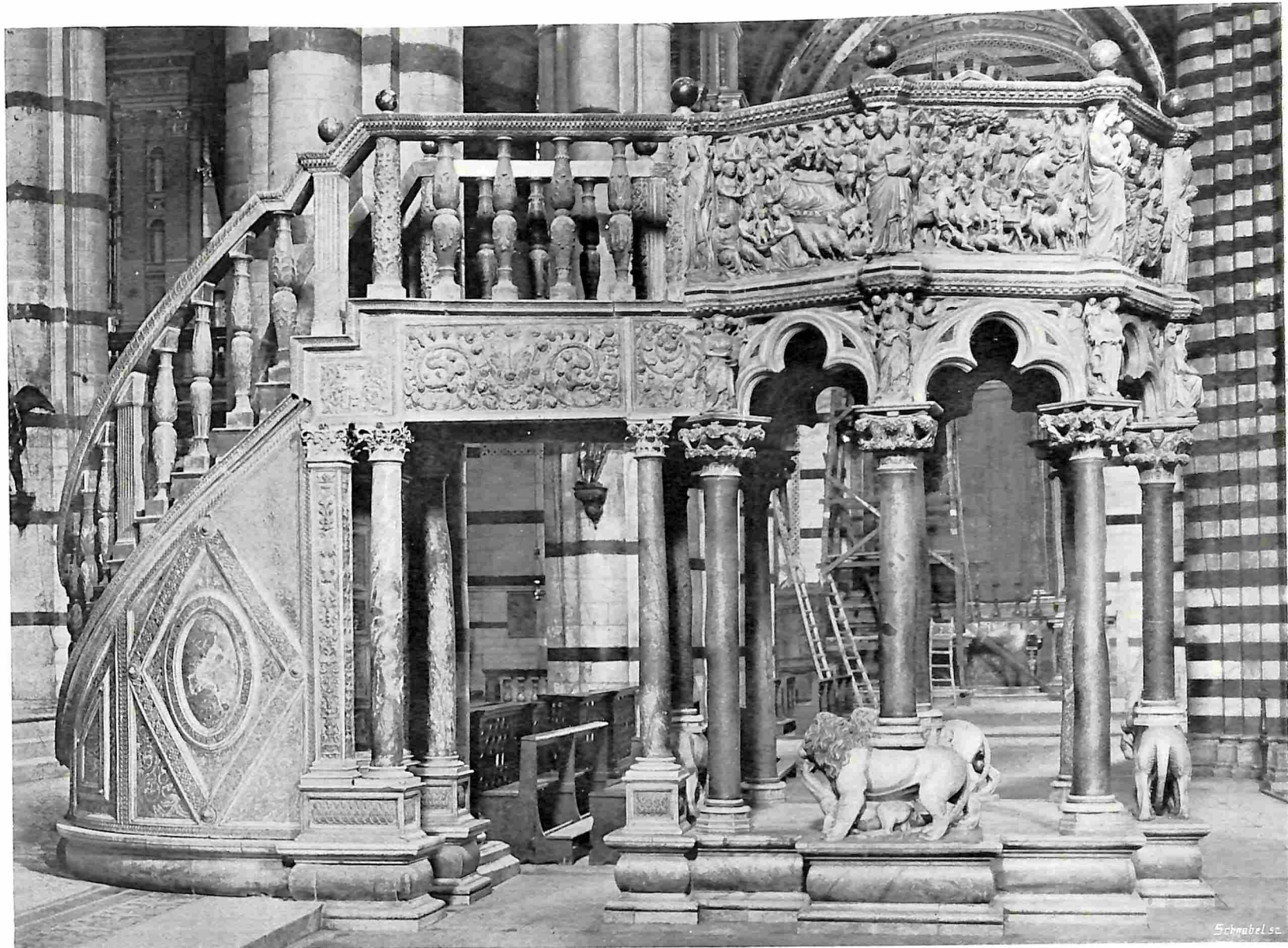
Want deze heilige, die hare oogenblikken van extatische bezwij-

ming kende in overgaaf aan den hemelschen Bruigom, lieflijke bewusteloosheid, door *Il Sodoma* in de aan haar gewijde kapel van de Domenikaner kerk zoo ontroerend geschilderd, leed als weinig anderen het lijden haars volks mede in de duistere en bange tijden, waarvan de verschrikkingen de Republiek van Siena doorschokten. Zij leeft nog, Catharina Benincasa: de kinderen weten van haar te vertellen, de jonge vrouwen klagen haar den nood harer liefde, de ouderen dien harer ramspoeden, immers zij beseffen, dat deze heilige, volksdochter zelve, alle nooden der liefde en alle ramspoeden des levens doorvoeld heeft, als geen andere heilige. Wat de mannen betreft: de dapperen en knappen van de „Edele buurt van de Gans”, waartoe de woning der Benincasa's behoort: zij zouden het op en om haar naamdag het voor hun schoone heilige willen opnemen tegen alle andere „edele buurten”, waarin Siena verdeeld is. Catharina van Siena? Goed, laat deze uitnemende heilige van geheel Siena zijn: haar hart was er groot genoeg voor. Maar een inwendige stem zegt den dapperen en knappen van „De Gans”, dat Catharina zich in de eerste plaats dochter gevoelde van haar roemruchtige buurt.

* * *

Hoe zou dit ook anders kunnen, waar de Senesen, de stad verdeeld in achttien „edele wijken”, ieder met haar embleem, als daar zijn „de Slak”, „de Eenhoorn”, „de tweekoppige Arend”, „de Toren”, „het Stekelvarken” en zoo voort, nu nog, in dezen morgenstond der twintigste eeuw, zich éerst burgers van hun wijk gevoelen, en dan slechts Senesen? Nog steeds is daar wrijving, naijver, buurtteer, welke zich vooral uit gedurende die Juli- en Augustusfeesten van Siena, als op het *Campo* om de eer van het „Palio” wordt gerend. Want met haar electrisch licht en electrischen omnibus, met al de toegepaste uitvindingen harer twintigste eeuw, heeft deze stad veel harer middeleeuwsche grootheid en schoonheid bewaard, in haar geestelijk en in haar stoffelijk leven.

En de Senesen hebben gelijk, dit verleden, of wat er nog van over is, te eeren, want hun stad kende grootheid en schoonheid, zooals slechts weinige andere steden in Italië. Het zou roems genoeg voor haar zijn, dat zij een tijdlang de gevreesde mededingster was van die machtige zusterrepubliek van Florence, en hare zonen dier legerscharen eens bij Montaperti hebben verslagen, terwijl op den hoogen toren van het zoo indrukwekkende gothieke paleis der Saracini een hunner aan de achtergebleven gebrekkigen en vrouwen het verloop van den gindschen veldslag omlaag schreeuwde. De slag van Montaperti, op den 3 September

Compagnia Fotografica.

DE PREEKSTOEL IN DE KATHEDRAAL TE SIENA.

1259: al wat weerbaar is in de Ghibellijnsche republiek van Siena trekt uit tegen al wat weerbaar is van het Welfsche Florence: ridders en knechten, adellijken en burgers, grijsaards en knapen. Maar die van Siena overwinnen die van Florence! Italië is één groot koninkrijk nu. Geen Italiaan, die zich niet daarover verblijdt. Wat zijn Siena en Florence thans anders dan twee zusters, de een groter en bloeiender dan de andere, maar beide van haast ongeëvenaarde schoonheid? Welnu, vraag nog heden wien ge ook wilt van de bevolking van Siena naar Montaperti: gij zult een verheerlijkt gezicht zien, waarin de fierheid de oogen uitstraalt.

Wel waarlijk hebben de Senesen gelijk, hun verleden te eerbiedigen en lief te hebben, er trotsch op te zijn. Want al deze oude steden op heuvels gebouwd, van waar de bewoners op de transen konden uitspieden naar een vijand, die nu reeds lang tot stof is vergaan, zijn in den vooruitgang der Beschaving teruggeduwd door de steden in de vlakte, waartoe Florence behoort. Wat kunnen zij anders zijn dan museums? Welke beteekenis kunnen zij nog doen gelden voor de vraagstukken van het heden, dat geweldiger strijd vordert dan die van Montaperti? Ongetwijfeld, hare bewoners wenschen van hun tijd te zijn. Zij willen hun stad levend houden, dat is achtenswaardig. Maar instinctmatig gevoelen allen, hoezeer ook door politieke partijstrijd van heden verdeeld, dat indien zij hun verleden ontrouw werden, zij den bodem onderwoelen zouden, waarop zij staan.

Trouwens, Siena heeft grooter roem, vooral in het oog van vreemden, dan zijn slag van Montaperti. Overzie het verleden, zooals gij van den toren *del Mangia* de stad overziet. Het is een romancero der werkelijkheid. Door den strijd van adellijken tegen burgers, van Ghibellijnen tegen Welfen, van „Wit” tegen „Zwart”, van Republiek tegen Republiek, door de ellenden van oorlog, volksmoord en pest heen, bouwen de Senesen hun stad op tot een kostbare kroon op de heuvels, die men, op eenigen afstand beschouwd, niet anders vergelijken kan dan bij een dier Renaissance-juweelen van Benvenuto Cellini, nedergelegd op een groen kussen. En in de nauwe en bochtige straten dier stad gaan daar nu eens rond processien van boetvaardige barrevoeters, straks optochten van ridders en edelvrouwen in gewaden van zijde en fluweel, doorflonkerd van sieraden. Het is een blijde stad, ondanks haar tragiek: er wordt in gebanketteerd, gedanst en gezongen. Zij is een der eerste steden in Italië, die een schildersbent bezit, waarvan Duccio di Buoninsegna een der vroegste grootmeesters wordt geacht van geheel Italië. En indien hij en zijne volgelingen zich nog niet geheel vrij weten te maken van Byzantijnsche verstarung, zal de Senesische schildersschool later meesters tot zich lokken: als Pincurricchio of, nog beter, dien Giovanni

Antonio Bazzi, *Il Sodoma* geheeten, en slechts onder dien naam bekend, in wien de volheid des levens en de rijkdom der kunst om strijd opbloeien in hoogste schoonheid en, vaak, opperste dwaasheid.

Naast deze schilders boogt Siena op de eerste beeldhouwers der nieuwere tijden, de Renaissance, welke in de beeldhouwkunst begint met Niccolo Pisano, die voor den Dom dezer stad zijn heerlijk preekgestoelte scheidt. En zeker, indien de latere Giacomo della Quercia, de schepper van de bekoorlijke *Fonte gaia* op het *Campo*, niet Michel Angelo overtreft: als voorganger van dezen meester mag hij onder de grootste genoemd worden.

Zulke groote dichters en schrijvers als Florence in Dante, Boccaccio of Macchiavelli heeft aan te wijzen, heeft Siena nooit bezeten, daarentegen was haar Universiteit reeds vroeg een bron van humanistische wetenschap. Is dit alles voldoende verklaring waarom de Senesen ook nu nog trotsch zijn op hun stad, en haar karakter handhaven in onzen tijd? Zij verdient het compliment, dat uit den vreemde aan ons Leiden gebracht is; zij verdient het zelfs in hooger mate: dat zij, een enkele stad, méér voor de menschheid gedaan heeft, dan sommige geheele natiën.

Maar men moet Siena zien ^{*} begin Juli of half-Augustus, wanneer de stad en haar bevolking door het feest van het *Palio* herleven in de grootheid en luister der middeleeuwen. Het *Palio* is een langwerpige vaandel van zijde, beschilderd met een zinnebeeldige of kerkelijke voorstelling: prijs voor een ren, driemaal om het *Campo* heen, van ongezadeld paarden, bereden door jonge mannen, die, ieder in middeleeuwsche dracht, een „doorluchtige wijk” vertegenwoordigen. Achttien in tal zijn de *contrade's*, waarin Siena verdeeld is, maar door de enge renbaan om het halfronde van het *Campo*, kunnen slechts tien voor elk *Palio* meedingen. De acht overigen komen op haar beurt bij een volgende ren op. De renbaan is door de snelle verlaging harer bodem in het midden, aan de langzijde, daar waar zich het heerlijke „*Palazzo del Governo*” verheft, niet zonder gevaar. Te grooter, wijl rossen en ruiters zich door den eind-ren, aangespoord door de koortsachtige geestdrift van geheel een volk, dat onder kreten en toejuichingen het midden van het plein vult of langs de huizen gezeten is op te voren geoeffend, 's morgens en 's avonds. „Welke „edele *contrade*” zal het winnen?” is dan de algemeene vraag. „Zal „de Gans”, of „het Stekelvarken”, „de Olifant” of „de Toren” met de eer van het *Palio* heengaan, om dit op te hangen in de consistorieaal van de buurtkerk? Vòòr de eind-ren worden de paarden in de kerk aan het hoofdaltaar gezegend, en het winnende paard zal opnieuw

Compagnia Fotografica.

INGANG DER „BIBLIOTHECA" IN DE KATHEDRAAL TE SIENA.

ter kerke worden geleid, om mede de eer der „edele wijk" op te dragen aan de Heilige Maagd. Den volgenden dag zal de winnende ruiter in sonnetten worden bezongen.

Maar vóór dan de eind-ren begint, gaat om het *Campo* een optocht rond van onovertroffen rijkdom en pracht. Alle *contrade's* zijn daarin vertegenwoordigd, elk met hare twee banierdragers en hunne pages, den geharnasten *duce* 1) te paard met zijne krijgsknechten, trommelslagers en bazuinblazers, het paard dat straks zal meedingen en zijn ruiter, eindelijk, wanneer alle groepen voorbij zijn, komt, voorafgegaan door achttien kinderen door een een bloem- en laurierfestoen verbonden, een afbeelding van de oude Strijdskar van Siena, welke in den slag van Montaperti haar Paladium en banieren meevoerde.

Bedenk nu, dat deze „edele wijken" vereenigingen zijn geworden van werklieden-coöperatie, wier leden voor niet gering een deel bestaan uit radicalen, socialisten, of zelfs anarchisten; dat de mannen, die gij daar in middeleeuwsch costuum ziet voorbijtrekken, ambachtsheden zijn, en bewonder dan de aangeboren waardigheid, de zelfbewuste karaktergrootheid van het Toscaansche volk. Daar is niet een hunner, hetzij hij den „*duce*" te paard voorstelt, of een gewoon krijgsknecht, die zijn prachtige historische kleedij niet draagt, zooals zij moet gedragen worden; niet een, die door gelaat, houding of gebaar de harmonie van het geheel verstoort. Allen zijn zij voorstellen, als zij daar langzaam voorttrekken, of stilstaan. Want telkens staat de stoet stil. Het is om den twee vaandeldragers van elke wijk gelegenheid te geven hun bekoorlijk vaandelspel te doen bewonderen. Allereerst zijn deze zijden vlaggen, elk in de heraldieke verdeling en de kleuren van haar wijk, van ongekende sierlijkheid. Niemand weet hoe bekoorlijk vaandels kunnen zijn, die de Senesische vaandels niet gezien heeft; niemand weet ook, welk een bekoorlijk spel met vaandels gespeeld kan worden, die de vaandeldragers der achttien „edele wijken" van Siena niet heeft bewonderd. Met opperste bevalligheid doen deze mannen hunne vaandels wuiven om zich heen, hoog om hun hoofd of laag aan hunne voeten, zoodat de zijde over de straat lijkt te golven; zij drapeeren zich er voor een moment in, maar dadelijk springen zij er over heen, terwijl de zijde, onder hen door, zwierig blijft voortwuiven; onder de armen door, tusschen de beenen door, achter hun rug om wuiven de heerlijke kleuren, tot de dragers eindelijk het vaandel hoog opwerpen, in de lucht, om het onder zijn gewuif weer aan den stok op te vangen. En de toeschouwers, opgetogen over zooveel bevallige handigheid en zoo heerlijk een kleurenspeel, beloonen met geestdriftig gejuich de vaandeldragers, die met een hoofschen

groet voortgaan, om na eenige oogenblikken hun spel te herhalen. Dan, wanneer de geheele stoet het *Campo* is omgetrokken, wordt de ren om het *Palio* gehouden, waarbij de geestdrift der Senesen, ieder voor zijn eigen wijk, is als een plotseling opkomende razernij, welke geheel de bevolking bevangt. Deze ren duurt slechts enkele minuten, maar de wijk, die het wint, zal dien avond en volgende dagen beheerscht worden door een uitgelaten blijdschap, welke de andere wijken soms als een open rijtponde schrijnt. Het is dan dat de oude middeleeuwsche naijver nog wel eens oplaait in buurtgevechten met verwondingen, zoo niet ernstiger, tot gevolg. Maar als het dagelijksche leven van arbeid weer tot zijne plooiën is gekomen, zal het middeleeuwsche Siena zich te rusten leggen, en het Siena van heden de betooverende droomstad zijn, welke de ziel streelt met lieflijke verbeeldingen des verledens, ondanks haar electrisch licht en haar achtenswaardig streven om ook een stad te zijn van het heden.

Een droomstad, Siena, want het zijn niet enkel hare schilderachtige heuvelstraten, met aan weerszijden gothieke paleizen, hare heiligdommen en bogen, hare middeleeuwsche stadsmuren en indrukwekkende poorten, het is ook, het is vooral het lieflijke landschap harer omgeving, dat de ziel stemt tot een gedroom, waarin zij zich gelukkig gevoelt om zooveel schoonheid, en zooveel poëzie. Ik ken maar één land, dat nóg mooier, op vele plaatsen nóg lieflijker is, dan de *campagna* van Siena: dit is ons Java. Maar wát bezit Java aan grootheid van het verleden, welke tot het Westersche gemoed spreekt? Waar is, als men op Java's berghoogten de omgeving overziet, een stad van zooveel Beschavingsbeteekenis en zooveel schoonheid als Siena, dat daar met zijne torens en koepels parelgrijs zich afteekent tegen het blauw van den hemel? Waar zijn, op Java, de oude ridderkasteelen of heerlijke Renaissance-villa's van Siena's landschap? Ik misken de beteekenis niet van Java's Boeddhistisch verleden, maar om dit eenigermate te doorvoelen, moet het Westersch gemoed een verre en bezwaarlijke geestesreis hebben ondernomen. Het verleden der Westersche middeleeuwen en Renaissance, daarentegen, is leven nog van ons eigen leven: daar klinken ons stemmen uit toe, welke ons vertrouwd zijn.

De omstreken van Siena zijn van zoo lieve schoonheid, dat zij een harteweldaad zijn voor hem, die er in mag rondgaan. De natuur moet in de vorming dezer bekoorlijke en vruchtbare heuvels een moment gekend hebben van liefde en geluk, waarin zij voor eeuwig voor liefde en geluk een passende omgeving schiep. Dit landschap is een harer louterste poëmen: een pastoraal van hemelsche bezieling.

Overneming verboden.

MAURITS WAGENVOORT.

1) Het oude woord voor „hertog", immers een legeraanvoerder.

Een vrolijk-droevige geschiedenis uit Monte-Carlo.

DE muziek van het orkest in het „Atrium” maakte me nog melankolieker, dan ik al was. Men speelde een wals. De rythmus, het tempo, van dien hartstochtelijken dans maakte me gek. Ik werd dol! Ik had gespeeld en alles verloren!

Geen vreemde geschiedenis in Monte-Carlo! Wat moest ik beginnen? Binnen was 't om te stikken. De menschen stonden om de tafels wedijverden, vochten haast, wie van hen wel 't eerst zijn geld kwijt zou zijn!

Ik dacht hier te kunnen herademen, een beetje van schrik te bekomen, hier, in „De zaal der zuchten” hier, in „het Atrium”. Belachelijk!

Ik werd nog ellendiger. Het beeldhouwwerk in deze reusachtige hal, de duivelskoppen, staarden me grijnzend aan, lachten ironisch om hun eigen gesticht leed. Ik kon 't niet uithouden! Ik moest dit hol, dit roovershol ontvluchten. Ik stormde de trappen af en liep naar de terrassen achter het casino. Versche lucht moest ik ademen. Hè! Goddank! Wat een gemeene atmosfeer heerschte daar binnen! Mijn hoofd bonsde. Ik kon niet goed denken. Onbewust richtte ik mijn schreden naar Condamine, Monaco's tweede stad. En al ging alles in een droom voorbij, nu herinner ik me nog goed de nare droefgeestige, sombere gedachten, die plotseling m'n hersenen pijnigden, maar geen vasten vorm konden aannemen. Het was vaag. Ik wilde iets en toch niets. Gek!!!

Ik staarde in de azuurblauwe zee, waarin zich het donkerblauwe der stralende hemel weerspiegelde. De golven klotsten witschuimend tegen de rotsen, als lachten ze om het onzinnige, dat in mij opkwam. Of maakten ze zich kwaad, dat ik niet dadelijk mijn plan volvoerde?

Ja! Ze schuimden van woede! Ze verlangden!

Ik had den voet van het plateau, waarop Monaco gebouwd is, de residentie van het vorstendom Monaco, bereikt en beklom werktuiglijk de rots.

Duurde het één — of een half — of twee uur? Ik weet 't niet. Ik ging het paleis voorbij, het groote plein over, naar „la tête de Chien”, de vooruitspringende, boven de zee uitstekende rots van „les Alpes Maritimes” die aan haar eigenaardigen vorm dien naam dankt. Wat moest ik daar doen? Ik weet 't niet! Ja, toch wel! „La tête de chien” grijnsde, lachte, lachte me natuurlijk uit! Idioot! Ik hoorde dat woord duidelijk. Wie zei 't? Ik keek om me heen. Ik zag niemand. Ik keek weer naar dien reusachtigen hondenkop, een Sphinx min of meer gelijkend. Hij lachte. Ik zag 't duidelijk. Onwillekeurig moest ik ook lachen. Eerst even,

Compagnia Rotografica.

DE KATHEDRAAL VAN SIENA VAN BINNEN.

dan luid en hartelijk. De menschen, de kalme „Monégasques” keken me verbaasd aan en dachten: „Een niet goed-wijze!” Ik lachte nog steeds, brulde haast. Ik kwam bij. Ik kreeg mijn zinnen terug. Stel je voor! Nee, om te bezwijken! Ik begreep zelf, dat ik niet snik was geweest en als je dat begrijpt, dan is 't een teeken, dat 't waar is. Een goede gek weet dat hij gek is!

Ik wilde me van kant maken! Moest ik daarvoor zoo ver loopen? Had ik dat doel niet veel eenvoudiger kunnen bereiken? Ik draaide „la tête de chien” den rug toe en liep zoo hard ik kon terug. Voordat ik 't wist, was ik weer bij hec Casino. Ik was alweer in de speelzaal. Waarom niet? Ik had niets meer. Wat kon ik verliezen? Hetgeen wat ik nog te verliezen had, wilde ik niet geven. „Mijn leven!”

„Coute que coute!” Een telegram naar huis. Twee uitersten. „Geld of m'n leven!” Net een struikroover. Ik vroeg 't me eerst, nu ik goed bij zinnen was, nog eens zelf af: „Geld of je leven!”

„Geen van beiden!” en lachend slenterde ik naar de tafel, die mijn geld te pakken had, naar speeltafel N°. 6. De Chef-croupier knikte me vriendelijk toe. Hij kende me. Zou ik voor dien groet bedanken? Ook nog bedanken en beleefd zijn, als men je je geld afneemt! Ploerten! Ik.... ik.... ik.... ik groette beleefd terug.

„Un louis à vingt-cinq en plein!”.... Madame Georgakoff wierp een goudstuk op tafel. De croupier wilde juist zijn „Rien ne va plus!” uitschetteren, maar riep nu krachtig: „Ca va!” „Inpalmen!” dacht hij. Het balletje huppelde.... „rien ne va plus!”.... net huppelde nog eens en lag dan stil.... „Vingt-cinq, rouge, impair et passe!” Madame Georgakoff streek lachend 700 francs op. Haar inzet liet ze staan. Dat hoorde zoo! „J'ai de la veine!” zeide ze tot me, terwijl ze haastig naar een andere tafel liep. Ik was jaloersch. Die rijke vrouw wel, ik niet. Verd....!

„Rien ne va plus! Vingt-cinq, rouge, impair et passe!” De louis van Madame Georgakoff stond nog. „A qui ce Louis?” Niemand antwoordde. „A qui?” De croupier tikte ongeduldig met zijn rateau op het geldstukje: „A qui?” „A moi!” loog ik vlug, rood wordend tot onder den nagel van mijn linker kleine teen. Ik keek schuw, angstig om me heen en nam bevend de 700 francs uit de handen van den croupier....

De roulette was alweer in beweging. Het geld werd met diverse opmerkingen door de spelers op tafel neergeworpen of met voorzichtige hand op het bepaalde nummer neergevlid.

„Le treize en pleine!” schreeuwde ik zenuwachtig, overdreven hard en smiet een goudstuk op tafel.

Ik wilde eens zien of de roulette soms homoeopathisch werkte. Op 13 had ik verloren, op 13.... Traag streek de croupier het geldstukje met zijn rateau op het nummer....

„Treize, noir, impair et manque!” Het

Compagnia Rotografica.

SIENA VAN ST. DOMINICUS GEZIEN.

duizelde me. „Héhé!” Die zucht ontsnapte me allergekst. Men keek me aan. Ik nam nog erger bevend dan den eersten keer, het geld in ontvangst. „Le maximum!” Ik plaatste 9 louis op 13. Misschien lukte 't? Ik trilde. Het gonsde in mijn ooren. „13! 13! 13!” Ik zag niemand. Dat was de speelduivel, die sissend, me dol maakte. . . .

„Treize, noir, impair et manque!” Ik hoorde 't, maar geloofde 't niet. Het duizelde me. Onhandig nam ik het geld op. Ik telde 't niet na. Nonchalant stopte ik het papier in mijn zak. „Encore une fois, le maximum!” schreeuwde ik als bezeten. Ik boog me voorover, mijn lichaam lag half op tafel, . . . ik was warm. . . . ik transpireerde. . . . mijn slapen gloeiden. . . . sidderend plaatste ik goudstukken op „cheval: dix-treize”; op „carré: treize-dix-sept”, op „transversale: treize-quinze”, enz., enz., enz. Ik kon het niet vlug genoeg doen. . . .

„Treize. . . .” ik hoorde niets meer. Dat was te machtig. Ik wankelde. Ik greep me met beide handen aan een stoel vast. De croupier telde, de Chef-croupier controleerde en telde na. Goud en papier. Ik telde niet. Ik stopte alles in mijn zakken. Ik rende de zaal uit! Het atrium door, de trappen af. Ik brak haast m'n nek. . . .

In mijn kamer ging ik voor mijn bed staan en keerde de zakken om. . . . goud. . . . papier. . . . goud. . . . rolden op de spreij van m'n ledikant. Ik sorteerde. Nu telde ik: ruim 180.000 francs. . . . Een kapitaal! Maar dat hoorde me niet toe! Dat had ik gestolen!

De gong luidde. Het diner begon. Ik had gewetenswroeging. Langzaam ging ik de groote trap af, naar de eetzaal. Ik durfde niet goed opkijken. Ik nam plaats aan mijn tafeltje, vis à vis dat van Mevrouw Georgakoff. Schuw keek ik op. Ze was er nog niet! Ze speelde zeker nog!

Ik kon niet kalm worden. Ik bestelde een flesch Champagne. Wat kon 't mij trouwens schelen? Nee, ik had niet gestolen. Ik had dat geld gered. Zij verspeelde dat geld toch, wanneer niet vandaag, dan morgen. . . .

Nu kwam ze binnen. Ze keek lang zoo vroolijk niet als vanmiddag. Ze knikte. Ik knikte even terug. Ik was bang dat ze een gesprek zou beginnen. Ze zei niets. Ze at bijna ook niet. . . .

Ik ging na het eten in de hal zitten. Ik dronk mijn mokka. Zij kwam ook. „Als ze maar niet bij mij komt!” dacht ik. Ze vertelde met een bedroefd gezicht aan eene dame, dat ze alles weer verloren had. Alles! Ze had aanvankelijk 15000 francs gewonnen. Maar nu weer verspeeld, plus 5000 francs. . . . De „maitre de l'hotel” kwam en bood de rekening aan over de laatste acht dagen. Ik betaalde met een air, alsof ik geen oogenblikje in verlegenheid was geweest. „Ik zal u morgen betalen!” hoorde ik Mevrouw Georgakoff zeggen. „Ik heb naar huis getelegrafeerd!” Ze bloosde. Pijnlijk voor haar. Ik bloosde ook. Ook pijnlijk voor mij. Plotseling sprong ik op. „Mevrouw”, zeide ik brutaal, „Mevrouw, ik ben u nog 720 francs schuldig!” „Mij? Ik weet niet. . . .”

„Toch wel, Mevrouw, 25 repeteerde vanmiddag nadat u wegliiep. Ik heb het geld in ontvangst genomen. Ik gunde dat bedrag de bank niet, die het zich, als niemand het geld opneemt, toeigent. Voilà!” Ik gaf haar 720 francs, die ze op No. 25 gewonnen had. „Dat andere hoort mij toe” . . . zeide ik zelfbewust tot me zelf.

„Ja. . . . ja. . . . mij!”
Ik bloosde weer. Den volgenden dag zat ik in den trein naar Parijs.
ADOLPHE ENGERS.

'N STADSVOGEL.

... There is a bird, who by his coat,
And by the hoarseness of his note,
Might be supposed a crow;
A great frequenter of the church,
Where, bishop-like, he finds a perch,
And dormitory too. . . .

WILLIAM COWPER.
(„The Jackdaw”.)

AL meer en meer vogels toonen in de laatste tientallen van jaren een bijzondere voorliefde voor de steden. Uit onbekende oorzaak trekken zij de bosschen uit, en zoeken de nabijheid der menschelijke woningen. Een der meest markante voorbeelden, de merel, werd van typische boschvogel, als hoedanig nog geen eeuw geleden verschillende bekende

Foto J. Vijverberg.

TAMME KAUW OP DEN SCHOUDER VAN EEN MEISJE.

ornithologen, o.a. Naumann, Bechstein, Friderich, Schlegel, hem in hun werken beschrijven, een echte bewoner van parken en stadstuinen, en lang duurde het niet, of zijn neef de zanglijster volgde. Boschduiven en vinken beginnen ook al aan deze zonderlinge neiging toe te geven, en wanneer ge voor passende nestgelegenheden zorgt, en uw tuintje niet al te beknopt is, zullen ongetwijfeld de kwieke meesjes daardoor gelokt worden, of maakt een spreuwenpaar dankbaar gebruik van de tegemoetkoming.

Al deze gevederde stedelingen kunnen echter niet buiten een park, 'n tuintje, al is 't dan ook van bescheiden omvang, of een eenigszins begroeid binnenplaatsje, wat wij hun dan ook per slot van rekening gaarne gunnen. Er is er echter één, dien ge ook in elke stad en in ieder plaatsje meestal in groot aantal kunt waarnemen, maar die al tevreden is met een ouden toren, een onbewoond, ouderwetsch huis, enz., ik bedoel de kerkkraai of kauw, dien ge, zooals Cowper in het motto zegt, licht voor 'n kraai zoudt kunnen houden, maar die daarvan toch gemakkelijk genoeg is te onderscheiden. „The hoarseness of his note” doet volgens dezen poëet den-

ken aan een kraai, maar daar is niets van aan. Er is een zeer groot verschil — beter zou ik misschien kunnen zeggen: er is geen overeenkomst — tusschen het vroolijke, hooge kauwengeluid en het veel zwaardere, doffe gekras van kraaien, 't moge dan roek, bosch- of bonte kraai zijn.

Wie van mijn lezers nog niet het genoegen had persoonlijk kennis te maken met de vroolijke, geestelijk zeer goed ontwikkelde kleine grijsrokken, kan ik niet anders dan aanraden eens moeite te doen wat van hen te zien te krijgen. Groot behoeft die moeite trouwens niet te zijn, want ze zitten het heele land door, en ge hebt zoo te zeggen de straat maar op te loopen, om ze te kunnen aanschouwen. Op den haan van den kerktoren zitten ze ongetwijfeld, en anders ontmoet ge ze bepaald in de weiden, waar ze jacht maken op alle mogelijke insecten. Ook op het bouwland snuffelen ze, met hun groote confraters, de roeken, achter den ploegenden boer aan, terwijl ge ze in de stad zèlf overal op de daken ziet zitten. Ze nestelen in ongebruikte schoorsteenen, nissen, spleten en scheuren, waar ge in Mei de grijsachtige jongen met hun sluwe oogjes kunt zien zitten, wachtend op de met buit terugkeerende oudelui. 't Is nu een gevaarlijke tijd voor de jonge kerkkraaien, want bij veel jongens vormen ze een zeer gewild handelsartikel en speelgoed. Ja, met recht! Speelgoed van kleine, onnadenkende wreedaards, die meenen met zoo'n kauwtje alles te kunnen doen, wat in hun onbezonnenheid wordt uitgedacht. Nu is zoo'n Gerrit — zoo heeten ze allemaal bij de jeugd — wel taai van constitutie, maar bij onoordeelkundige voeding en ruwe behandeling moeten toch vele jammerlijk het onderspit delven.

Daartegenover staat, dat een met zorg opgekweekte, tamme kauw zijn verzorger veel vreugde en afleiding geeft, vooral wanneer men hem, zij 't dan gekortwiekt, frank en vrij laat rondvliegen. Tot allerlei streken zijn ze in staat, en hun diefachtige

Foto R. Tepe.

TAMME KAUWTJES.

aard komt telkens weer boven, zoodat ge er om moet denken, geen blinkende voorwerpen in hun nabijheid te laten liggen, want daarop zijn ze eenvoudig verzot.

Daarbij komt, dat ze, eenmaal groot geworden, langzamerhand alles-eters worden, en zeer gemakkelijk in gevangenschap zijn te houden. Ze hechten zich zeer aan hun meester, volgen hem het heele huis door, vliegen gaarne op den schouder of op 't hoofd, en toonen zich zeer geveleid, wanneer men hen aanhaalt.

Er zou van een tamme kauw nog zeer veel te vertellen zijn. Ik kan echter de mij toegestane plaatsruimte niet verder overschrijden, en bepaal me daarom bij de mededeeling, dat de belangstellende lezer nadere bijzonderheden vindt in „Buiten” van 18 Nov. 1911 en „De Levende Natuur” van 1 Sept. 1912, waar ik al eens het genoegen had over de kleine kraaien en hun streken te schrijven.

A. B. WIGMAN.

Overneming verboden.

HET HUIS DEN BRAMEL.

(Slot.)

IN 1396 vinden we reeds melding gemaakt van den hof tot Bramel en Roderding bij Vurden (Vorden).

In 1410 erfde zekere Hendrik van Brameren 't goed van zijn vader Gerrit. Hij stierf in 1465 en had tot erfgenaam zijn zoon Gerrit. Deze vernieuwde (1473) den eed aan hertog Karel. Tot 1538 bleef het goed in 't bezit [dezer familie.

Toen transporteerde Jutte van Bramel het leen op iemand van een andere familie en wel op zekeren Lenzo Veer

Laatstgenoemde hernieuwde den eed aan keizer Karel V, toen deze ook Gelre en Zutphen bij zijn erflanden gevoegd had.

Toen in 1581 de Spaansche koning ook door Gelderland en Zutphen was afgezworen, vroeg Lenzo's zoon Willem uitstel van den eed, wat hem geweigerd werd.

Zijn kleinzoon Willem belastte in 1656 het leen ten behoeve van 't Oude- en Nieuwe Gasthuis te Zutphen. Provisoren van deze inrichting droegen 't leen over aan zekeren Johan van Hasselt.

Sedert wisselde de Bramel steeds van eigenaars. In 1825 werd het gekocht door Jhr. J. J. Storm van 's Gravesande.

In 1860 werd bij erfenis eigenaar Jhr. J. F. Storm van 's Gravesande, die 't bosch door verschillende aanplantingen liet verfraaien en 't kasteel liet verbouwen, waardoor 't zijn tegenwoordig aanzien kreeg. De klok in de spits is oud en draagt tot opschrift: „Soli, Deo, Gloria.”

In 't laatst der vorige eeuw kocht de tegenwoordige eigenaar, de heer W. J. Thate, 't kasteel met den naasten omtrek.

De vroegere bewoners van dit Huis hebben zich, voor zoover men kan nagaan, niet zoodanig van hun tijdgenooten onderscheiden dat ze een geschiedkundige vermaardheid erlangden. In de Leenregisters moet men hun namen opsporen.

Men zou uit deze omstandigheden kunnen afleiden, dat zij in die schoone, echt landelijke omgeving over het geheel een rustig, gelukkig leven geleid hebben.

Maar ook het meest rustig leven heeft zijn moeilijkheden.

Niet alleen toch was 't hier een voortdurend komen en gaan „van menschen, dingen en droomen”, waardoor iemand ook onder de meest gunstige omstandigheden toch ten slotte „moe en onvoldaan” wordt; ook de strijd tusschen Oud en Nieuw, die in de zuidelijke gewesten, Holland en Zeeland vooral, hevig woedde, bracht hier al evenzoo de gemoederen in beweging, om van andere meer gewone zaken niet eens te spreken.

Bij 't vluchtig doorloopen van dit indrukwekkend doodenregister treft het ons althans, dat in 1524, bij den dood van Andries van Bramel het leen overging op zijn dochter Mechteld en niet op zijn zoon Willem.

Eerst in 1535 werd deze laatste er mede beleend, „als erve zijner zuster”.

Zijn zoon Andries werd zelfs geheel van de erfenis uitgesloten, want in 1538 was het goed in 't bezit van Jutte van Bramel, conventuale te Isendoorn „bij makinge van haar nicht Mechteld en als erve haars broers Hendrik en zijns zoons Lauron.

Deze transporteerde in gemeld jaar het leen op iemand van een andere familie, Lenzo Veer geheeten.

Eerst in 1551 schijnt het recht van dezen door de erven der vorige bezitters te zijn bestreden geworden.

Zoo hebben dus ook de bewoners dezer adellijke huizinge wel wezenlijk „den marsch der Menschheid” door de eeuwen heen meegemaakt, al is 't ons ook niet bekend in hoever ze hun macht en invloed tot het geluk hunner tijdgenooten hebben aangewend of wel het tegenovergestelde hebben bewerkt.

H. J. KREBBERS.

Overneming verboden.

FRUITTEELT.

HOE KRIJGT MEN BLOEM EN VRUCHT?

(Slot.)

TERWIJL de levensloop van een boom gemakkelijk en overzichtelijk is, merken we bij de struiken niet zelden minder duidelijke verhoudingen op.

Zoo is er een groep groote vormen, die half boomen, half struiken vertoonen, zooals verschillende groote Craetagussoorten (doorn). De stam is in staat om, wanneer zijn takken het maximum van hun hoogte bereikt hebben, verjongingstakken te vormen, die vlug opgroeien. Dit proces kan zich meermalen herhalen, eindelijk houdt de productiekraacht van de stam op en gaat dan, als bij een boom, langzaam achteruit. Hoe zich bij dit verjongingsproces van de kroon de wortels gedragen is niet bekend. Hoogstwaarschijnlijk treedt hier een overeenkomstig proces op.

Bij struiken, die onder of bij de oppervlakte verjongingstakken maken, is een beoordeeling lastiger, omdat telkens nieuwe individuen worden gevormd, al hangen ze ook met de oude samen, want vaak maken deze takken zelf weer nieuwe wortels, zooals bij de bessenstruiken het geval is, als men deze wat diep poot en niet op één stammetje kweekt. De leeftijd van bessen op stam is dus ook beperkter dan van bessen als struik geteeld (aanplantingen van roode bessenstruiken van over de 80 jaar kunnen voorkomen, juist door deze voortdurende verjonging).

Dit boven beschreven proces zien we bij alle levende wezens zich afspelen. Dezelfde wet echter herhaalt zich ook aan ieder afzonderlijk deel, dus ook aan de verschillende takken van de plant. De groote lijn, welke de levensloop van het geheel kan voorstellen, wordt gevormd uit de afzonderlijke lijnen der ontwikkeling van haar onderdeelen en hun functies.

Op de juiste kennis van deze medegedeelde feiten berusten verschillende regels, welke de praktijk den kweekers voorschrijft,

Zoo mogen over het algemeen genomen bij de keuze van entrijs ter veredeling en van takken om te stekken, zoo mogelijk slechts deelen genomen worden van (jonge) krachtige boomen. Vermoedelijk ligt aan deze regel de voorstelling ten grondslag, dat het deel van een individu die eigenschappen bezit en overbrengt, welke dat individu in de overeenkomstige ouderdom bezit.

Gebruik makende van deze stelling zal een ent genomen van een kroonboom (die nog de meest natuurlijke vorm vertoont), die volop aan het vrucht dragen is, na de veredeling een spoediger vrucht dragende boom geven dan een net van een jonge, sterk groeiende boom. Hierbij moeten we echter vooropstellen, dat de ent genomen wordt in beide gevallen van een voor

dat stadium normale twijg.

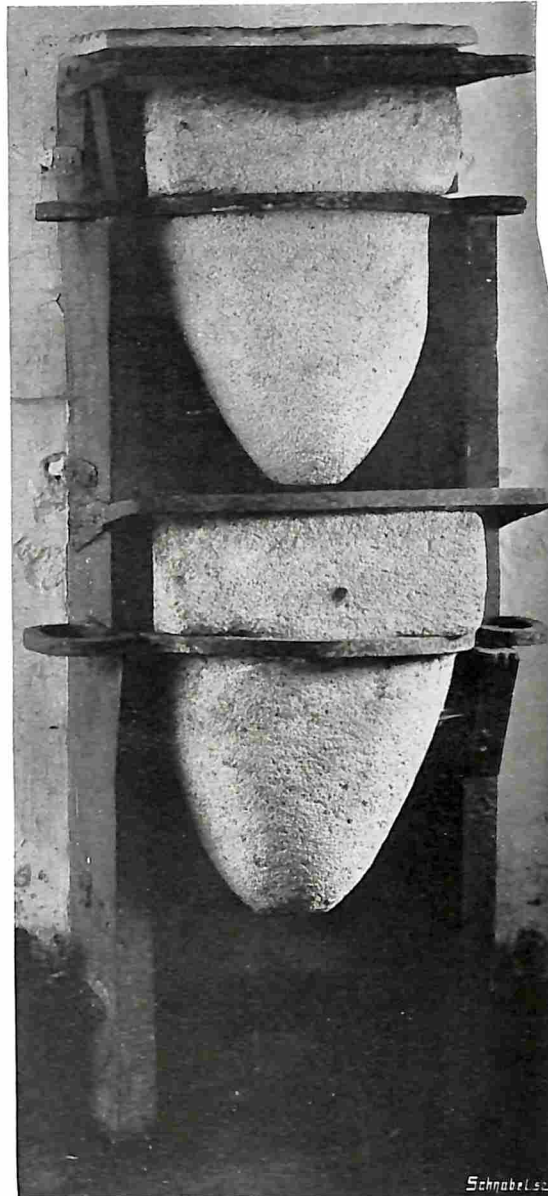
Aan een jonge kroonboom komt allicht een zwak vrucht dragend takje voor; een zwakke twijg daarvan zal allicht een zwakkere boom en eerder vruchten geven dan een normale ent van een oude boom.

Dit komt, omdat, zooals reeds gezegd is, ieder onderdeel, dus ook iedere tak, de wetten volgt van het geheel en zoo'n vrucht dragend takje al reeds een hoogtepunt kan hebben bereikt in zijn ontwikkeling.

Heeft daarenboven het geheele individu, dus de geheele boom, zijn hoogtepunt reeds overschreden, dan zal een dergelijke ent nog minder hout vormen in dezelfde omstandigheden en nog spoediger zich op vrucht zetten.

Aangezien we o.a. bij onze kromboomen appel, peer, enz. naast een flinke ontwikkeling ook een goede vruchtzetting wenschen, geldt de algemeene regel:

Neem entrijs van reeds goed vrucht dragende boomen; zorg, dat het van middelmatige sterkte is. Buitendien lette men erop, dat het hout gezond is, van de zonkant genomen wordt en dat

HET HUIS DEN BRAMEL.

FILTER, DIE IN DE KELDERS VAN HET HUIS GEVERDEN WERD DOOR DEN TEGENWOORDIGEN EIGENAAR EN VERMOEDELIJK GEDIEND HEEFT OM 'T IJZERHOUDEND WATER TE FILTREEREN.

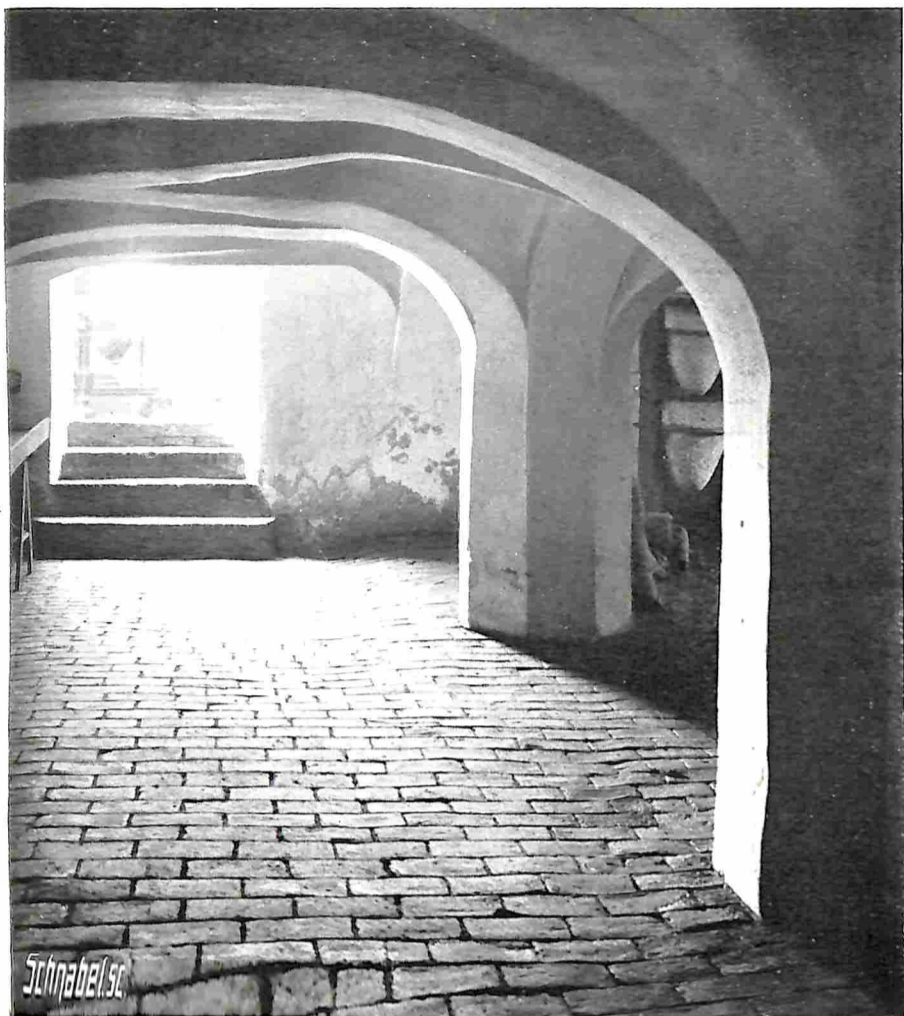

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS DEN BRAMEL. DE KELDERGEWELVEN.

alleen de middelste oogen van een takje voor enting worden gebezigd (dit zijn goed volwassen en rijpgeworden oogen).

Wenscht men slechts houtvorming, zooals bij vele van onze sierboomen en struiken, dan zal het gewenscht zijn sterker enten of stekken te nemen. Toch is hier ook een grens, want zeer welig groeiende scheuten (waterloten en dergelijke) kunnen we niet bezigen, ofschoon ze zoo'n enormen groei vertoonen. Dit komt door den te lossen bouw van het hout en de slechte knoppen.

Op rijp, droog hout dient dus tevens te worden gelet, vooral om invriezen en ziekten te voorkomen.

Maakten we in de kweekerij alleen gebruik van deze omstandigheid (dus een ouderdomskwestie) om vruchten te krijgen, dan zouden we nog niet zóó ver komen boven den door de natuur gestelden tijd van vrucht dragen als we wel wenschen in de fruitteelt.

Naast deze kunstgreep, die zeker een voorname factor vormt, dienen we nog andere toe te passen.

In 't begin is er reeds op gewezen, dat Klebs, het optreden van voortplantingsorganen (bloemen) aan uitwendige oorzaken toeschreef, in hoofdzaak aan:

Licht, Temperatuur, Vochtigheid, Voeding.
Is het optimum dus het gunstigst, dan ziet men sterken vegetatieven groei optreden.

Van deze vier is zeker wel de voeding van het meeste belang, en ofschoon door allerlei middelen de voeding te wijzigen is, hebben de 3 eerste oorzaken, vooral temperatuur en vochtigheid, veel invloed op de voeding. (Met overmatige voeding is soms bloem tot blad te vervormen.)

De groeiverschijnselen zijn vermoedelijk voedingsverschijnselen. Snoeit men de top van een scheut of twijg af, dan loopen de volgende oogen (knoppen) uit. Neemt men oogen weg, dan loopen de op die twijg blijvende oogen sterker uit.

Dit komt, volgens Klebs, doordat de voedingshoeveelheid in een individu op een bepaalden tijd steeds begrensd is.

Dus alle organen staan in voedingsconcurrentie.

DE VOEDING.

Door minder voeding, krijgt men minder groei, een gevolg hiervan is zooals we reeds zagen meer bloei. En dit is ons doel; mits we de voeding zoo regelen, dat de vruchten kunnen volgroeien.

Minder voeding is in de eerste plaats te verkrijgen door:

I. HET SNOEIEN VAN DE WORTELS. (VERPLANTEN)

Niet alleen, dat hier minder voeding door ontstaat, maar ook een veranderde voeding. Evenals bij de cultuur in potten zullen hier volgens Rivers (een Engelsch kweeker) meer fijne en korte wortels ontstaan. Volgens hem bestaat er tusschen de Langloten boven en de zware wortels enerzijds, en de kortloten en de fijne korte wortels anderzijds een verhouding (correlatie).

Ontstaat er na de wortelsnoei in de kroon een zware tak, dan kan men er vrij zeker van zijn, dat dit verband houdt met de vorming van een of meer lange, zware (onvertakte) wortels. (Ook al een bewijs).

Volgens Rivers ontstaat deze tak en wortel aan denzelfden kant van den boom. Een eigenaardig voorbeeld zou men nu nog kunnen aanhalen, dat n.l. enkele Europeesche groenten in Indië opge-

nomen en de wortels gesnoeid worden om zaad te kunnen krijgen; door de bij uitstek gunstige groeivoorwaarden wordt de bloemvorming geheel uitgeschakeld en kan men door mindere voeding (in dit geval wortelsnoei en verplanten) invloed uitoefenen en de generatieve werkzaamheid (bloemvorming) bevorderen.

2. HET SNOEIFN VAN DE TWIJGEN.

Doordat tak- en wortelgestel van elkaar afhankelijk zijn, zal een vermindering van de bovenaardsche groene deelen, een mindere wortelvorming wederkeerig veroorzaken. Daardoor krijgen we een veranderde voeding in dien zin, dat meer kortloten ontstaan.

Hoe jonger een vorming is, des te gemakkelijker laat ze zich vervormen. Dus knoppen in aanleg zijn het gevoeligst voor invloeden, die we in het leven kunnen roepen.

Zomersnoei is daarom van het grootste belang, omdat dan de knoppen gevormd moeten worden.

3. HET ENTEN.

Peer geënt op kwee, en appel geënt op doucin of paradijs zullen gedwongen worden kortloten en dus bloei te vormen, doordat in de eerste plaats reeds zonder de wortelsnoei de voeding veel geringer is, dan bij de boomen waarvan de enten oorspronkelijk genomen waren, want de groei dezer zoogenaamde onderstammen is langzamer en zwakker. Verder heeft vooral hier, door het enten, op de entingsplaats een remming in de voeding plaats door de eigenaardige vergroeiing, die op die entingsplaats optreedt. Hierdoor dus ook minder voeding, minder groei en meer bloei.

4. HET RINGEN.

Hieronder verstaat men het wegnemen van een reep bast als een ring rondom den geheelen stam (volkomen ringsnee) of uit een gedeelte van den omtrek (gedeeltelijke ringsnee). Het boven de ringsnede gelegen takgestel gedraagt zich als een plant, wier wortelvorming geremd is; dit natuurlijkst het sterkst bij de volkomen ringsnee. Er vormen zich geen langloten, wel rijkelijk kortloten met bloemen en vruchten. Waarschijnlijk zou dit deel zich langen tijd op deze wijze kunnen ontwikkelen, wanneer niet geleidelijk in het ontbaste houtgedeelte veranderingen kwamen, welke een storing in de watertoevoer bewerken, en daardoor vroeger of later de dood van het deel boven de weggenomen bast veroorzaken. (Evenzoo bij boomen, die door kwaadwilligen over den geheelen omtrek ontbast zijn). Het bovenste stuk is bijna een op zichzelf staande plant, want soms kan het onderaan bij vol-

Foto C. Steenbergh.

OUD BEELD, IN DEN TUIN VAN HET HUIS DEN BRAMEL. GEVONDEN BIJ 'T HERSTELLEN VAN EEN MUUR.

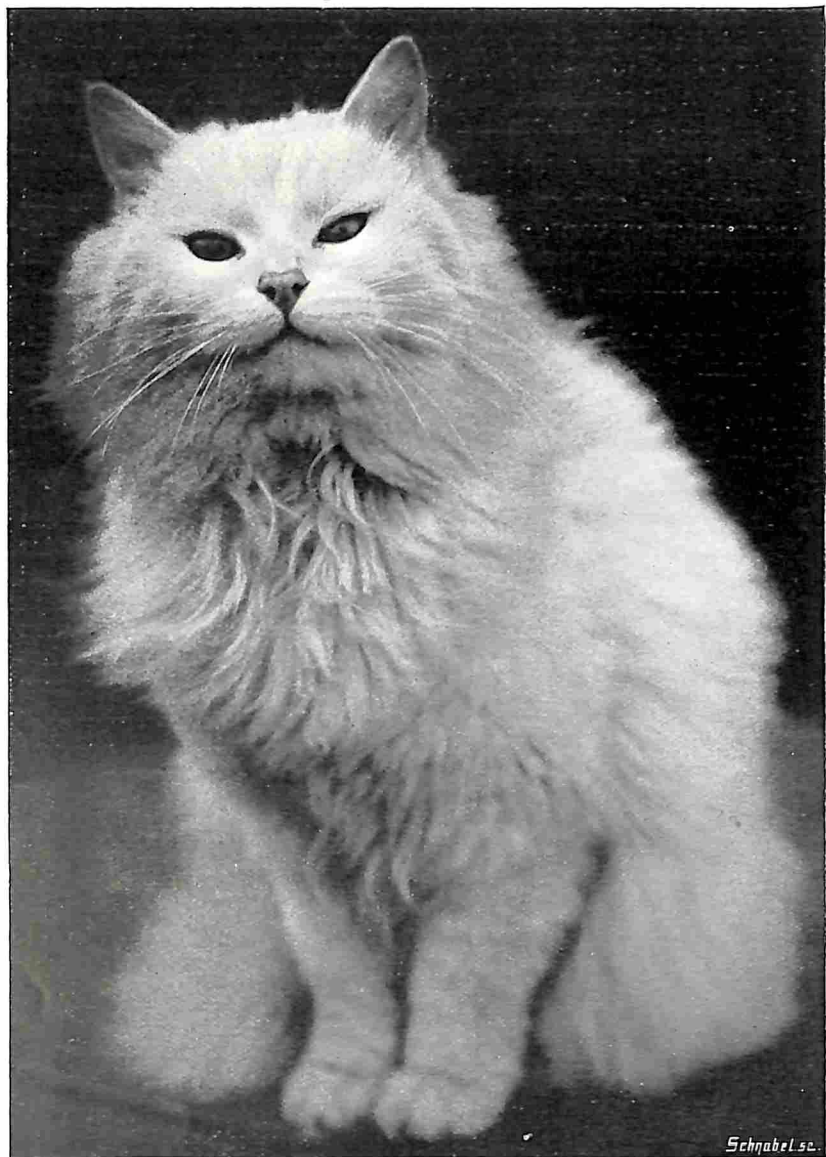

Foto C. Steenbergh.

ANGORA-KAT.

doende vocht zelfs wortels vormen met overeenkomende scheuten aan den top, dus juist als een stek van een of andere plant.

Bij overgroeiing van het ontbaste gedeelte (als de ringsnede niet te breed is geweest) gaat het leven verder, net alsof een tak voor korten tijd zich ontwikkeld had, gescheiden, dus afgesneden, van de moederplant en toen weer op de oude plaats geënt.

Bij een enkele plant buiten den vruchtentuin past men deze werkwijze ook wel eens toe. Zoo bijvoorbeeld bij de vingerplant (*Aralia*), een zeer bekende kamerplant, die na verloop van jaren een leelijk lange kale stam krijgt. Door kort onder de bladeren een volkomen- of gedeeltelijke ringsnee aan te brengen en

Foto-Bureau „A. Gus“.

DE RENNEN VOOR RASHONDEN OP HET VLIEGTERREIN MOCKAU BIJ LEIPZIG OP 1 MAART L.L.

DE JACHTHONDEN OP DE RENBAAN.

om deze plaats vochtig mos te binden en dit vochtig te houden, krijgt men op en boven deze verwonde plaats nieuwe worteltjes en kan men later het bovenste stuk, dus met een kort mooi stammetje als nieuwe plant met nieuwe eigen wortels in een pot plaatsen. Men noemt dit in de bloemisterij „marcoteeren“, een werkje, dat in Indië met z'n vochtig klimaat bij vele planten ook uitgevoerd kan worden en ook wel degelijk toegepast wordt.

5. LICHT.

We zagen dus, dat men door het snoeien van wortels en takken, door het enten en het ringen, invloed op de voeding kan uitoefenen en bijgevolg zoo de vruchtvorming bevorderen. Het afsluiten of toevoeren van veel licht heeft ook haar invloed. Zelfs heeft licht van verschillende kleur (rood, groen, blauw, enz.) nog verschillende invloeden op den voeding.

Ten slotte moet nog een der voornaamste middelen genoemd worden, waarmee we op de voeding en dus op de bloem- en vruchtvorming invloed kunnen uitoefenen en dit middel bestaat in:

6. HET BUIGEN EN KROMMEN DER TAKKEN.

In een afzonderlijk artikel komen wij hierop terug. C. S.

De Kattententoonstelling in de Residentie.

Van 7—8 Maart Kattententoonstelling te 's Gravenhage!

Iets bijzonders voor ons land! Vele onzer lezers zullen met belangstelling een bezoek aan deze verzameling poezen gebracht hebben. Doch ook velen, hiertoe niet in de gelegenheid, zullen zich getroost hebben met de gedachte, dat „Buiten“, in zijn eerstvolgend nummer, wel met mooie afbeeldingen der tentoongestelde katten zou komen.

Helaas, wij moeten hen teleurstellen! Het recht van fotografeeren op deze tentoonstelling „de Kat“ is, gelijk ook op de tentoonstelling „de Vrouw“ en meerdere andere tentoonstellingen het geval was, afgestaan aan een enkelen bevoorrechte.

Wij kunnen onze lezers dus niet zulke poezentjes aanbieden, als wij wel zouden wenschen, en moeten ons tevreden stellen met de plaatjes van den bevoorrechte, als hij ze ons ten minste ooit zendt, wat tot nog toe niet het geval was.

Doe ons geen verwijten, kattenminnende lezeressen, doch richt ze tot het comité voor de tentoonstelling. Om u de teleurstelling eenigszins te verzachten, bieden wij u hierbij het beeld aan van een tentoonstelling geweest. Voor uitvoerige bijzonderheden over Angora-katten verwijzen wij naar „Buiten“ van 23 Juli 1910.

KOELE PLEKJES.

Tot nog toe gold een plek in Noordcost-Siberië op een Noorderbreedte van 69 graden 8 minuten, in de buurt van Werchochansk voor het koelste plekje op aarde; daar althans hield men het record van lagen thermometerstand. De Russische schilder Wladimir Borsow, die als geleerde onderzoeksreiziger ook naam maakte, bericht van zijn laatste studiereis door Siberië en de Noordelijke IJszee, dat hij ook frisscher buitenplaats weet.

In een hol bij Matotschkin op Nova Zembla, waar de Oostenrijksche Prof. Hans Hofer in 1872 een paar zelfregistreerende maximaalthermometers in een doorboorde ijzeren kist deponeerde, wyl hij aldaar abnormaal lage temperaturen vermoedde, heeft Borsow eens een kijkje kunnen nemen.

Temperatuurschommelingen van 85 graden stonden daar opgeteekend, welke in laagte de vastelandstemperatuur van Werchochansk verre overtroffen.

Vader Tollens heeft ons dus niet te veel verteld van de ijsselijke koude, welke onze roemruchte voorvaders op Nova Zembla hebben doorgemaakt en we kunnen het ons voor dezen zomer gezegd houden, als we, uitziend naar koeler oorden, reisplannen maken willen. G.

WINTERAVOND.

In het winter-stille bosch,
Langs het druipend grijze mos,
Zag ik langzaam, statig, zacht,
De oude paarden zwaar van damp,
Wederkeeren naar den kamp,
Ver, in 't duister van den nacht.

't IJzer van den lagen ploeg
Donkre spoor in de aarde sloeg.
En de landman ging bedaard...
Achter 't versch-gevoorde land
Gleed een wazig rooden brand
Langs der boomen oud geblaert'...

En ik zag de wereld, stil,
Als een wezen zonder wil,
Rusten in den winter-nacht;
Tot de maan haar koele licht,
Door de neev'len had gezicht,
't Bosch weer leefde in zomer-pracht.
JAN J. ZELDENTHUIS.